ਗੰਗਾਧਰ ਨਾਰਾਯਣ ਨਾਯਕ @ ਗੰਗਾਧਰ ਹਿਰੇਗੁੱਟੀ
ਬਨਾਮ
ਸਟੇਟ ਆਫ ਕਰਨਾਟਕ & ਓਆਰਐਸ.
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 451 ਆਫ 2022)
ਮਾਰਚ 21, 2022
[ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਜੇ. ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਬਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉ ਐਕਟ, 2012: ਐਸ.23 – ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਐਕਟ ਦੀ ਐਸ.23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਐਸ.155(2) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ – ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ. – ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਐਕਟ ਦੀ ਐਸ.23 ਅਧੀਨ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਐਸ.19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (5) ਅਤੇ (6) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਪ੍ਰਤੀ ਜੇ.ਕੇ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ. – ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਐਕਟ ਦੀ ਐਸ.23 ਅਧੀਨ ਜੋ ਨਾਨ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਐਸ.155(2) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ – ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 – ਐਸਐਸ.155(2), 4, 5.

ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ (ਅਦਾਲਤ)

ਫੈਸਲਾ:

ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.

1. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4(1) ਅਤੇ (2) ਨਾਲ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਨਜਥਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਨਜਥਾ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਉਸੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਨਜਥਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 33]

2. ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਹਿਜ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਹਿਜ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ “.... ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.....”। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ “ਅਪਰਾਧ” ਸ਼ਬਦ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਖਾਸ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ, ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਆਸਰਾ ਘਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਬਾਲ ਨੂੰ ਖਾਸ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35, 36]

3. ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਜਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33(9) ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 39]

4. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 228ਏ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 327(2), ਜੇ.ਜੇ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ.ਜੇ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਸੰਧੀ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਗਾਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਬਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ, ਤੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਬਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਸਰਾ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (5) ਅਤੇ (6) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 44, 52, 57]

ਨਿਪੁਣ ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 2019 (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 703 : [2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 75 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 557 : [1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 578 – ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 770 : [2011] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540; ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525; ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (1955) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1150 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਰ ਜੇ. ਕੇ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੇਵਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਵੀ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਚਾਹੇ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 111][950-ਸੀ-ਈ, ਜੀ-ਐਚ; 951-ਏ]

2. ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਿਵਾਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਬਚਾਉ ਖੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ 2016 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 5378; ਨਾਥੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 2021(1) ਆਰ.ਐਲ.ਡਬਲਿਊ 211; ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 525; ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 770 : [2011] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 540; ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1955 ਐਸ.ਸੀ 196 : [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1150; ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 557 : [1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 578 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਜੀਵ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ) ਦਿੱਲੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2001 ਐਸ.ਸੀ 2369 : [2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 508; ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਦੀ ਰਾਜ (2017) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 67 : [2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 785 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਪੇਰ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

[1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 578 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 20

[2011] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 540 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 22

(2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 525 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 27

(1955) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1150 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 28

[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 75 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 53

ਪੇਰ ਜੇ.ਕੇ ਮਾਹੇਸਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

[2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 508 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14

[2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 785 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 14

[1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 578 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 17

(2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 17

[2011] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 17

[1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1150 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 18

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 451 ਦਾ 2022

ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 17.09.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101420 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਰਾਜੇਸ਼ ਇਨਾਮਦਾਰ, ਜਾਵੇਦੁਰ ਰਹਮਾਨ, ਮਿਸ ਮਾਲਵਿਕਾ ਕਾਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਭ੍ਰਾਂਸੂ ਪਾਧੀ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਯਾਦਵ, ਰਕਸ਼ਿਤ ਜੈਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਂਸਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 17ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 101420/2020 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਇਸ ਨੂੰ "ਦ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਸੀ." ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 19ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕਰਨਾਟਕ, ਕਾਰਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਬਾਲ ਯੌਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 (ਇਸ ਨੂੰ "ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ." ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰੋ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ?

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਾਵਲੀ ਮੁੰਜਾਵੂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਹੈ।
ਜਾਂ ਕਿ 27ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਅਖਬਾਰ, ਕਰਾਵਲੀ ਮੁੰਜਾਵੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 16 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਦੇ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਖਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. POCSO ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

“23. ਮੀਡੀਆ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਸਟੂਡੀਓ ਜਾਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਮੇਤ ਉਸਦਾ ਨਾਮ, ਪਤਾ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਵੇਰਵੇ, ਸਕੂਲ, ਪੜੋਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਸਟੂਡੀਓ ਜਾਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਚੂਕਾਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਜੋ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।"

6. 30ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਦਾਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਐਪੀਲੈਂਟ ਖਿਲਾਫ POCSO ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 203/2017 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਪੀਲੈਂਟ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

7. ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 31ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕੰਨੜ, ਕਾਰਵਾਰ, ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ Cr.P.C. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। 19ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਤਰ ਕੰਨੜ, ਕਾਰਵਾਰ, ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਐਪੀਲੈਂਟ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

8. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਪੀਲੈਂਟ ਨੇ Cr.P.C. ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ POCSO ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਨ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਪੀਲੈਂਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਪੀਲੈਂਟ ਨੇ Cr.PC ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ।

9. ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 17ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 155 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

10. ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

11. ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2(n) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ 'ਅਪਰਾਧ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"4. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਟਰਾਇਲ.—(1) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਦੇ 1860) ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਟਰਾਇਲ ਅਤੇ ਅਨਜਥਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਟਰਾਇਲ ਅਤੇ ਅਨਜਥਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਟਰਾਇਲ ਜਾਂ ਅਨਜਥਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਧੀਨ।"

13. ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਹੋਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਾਨ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2(l) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"2(l) “ਨਾਨ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ, ਅਤੇ “ਨਾਨ-ਕੋਗਨਿਜ਼ੇਬਲ ਕੇਸ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;"

"ਦੂਜੀ ਕਲਾਸ - ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ”

ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਜਮਾਨਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ
ਜੇਕਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਗੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਸਜ਼ਾਯਾਬ.
ਜੇਕਰ 3 ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਉਹੀ ਉਹੀ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ.

14. ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ 155(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲਾ ਕੇਸ, ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ POCSO, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। 15. ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155 ਰਾਹੀਂ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਸੈੱਟ ਕਰੋ:

“155. ਗੈਰ-ਜਾਣਨਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ।—(1) ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, ਉਹ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੋ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕੇਸ ਕਰੋ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੇਸ ਸੌਂਪੋ।

(3) ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ (ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਪਛਾਣਯੋਗ ਕੇਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਕੀ ਅਪਰਾਧ ਪਛਾਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ।

16. ਮਿਸਟਰ ਕਾਮਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕੇ, ਬਿਨਾਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 155(2) ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਹੈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ।

17. ਮਿਸਟਰ ਕਾਮਤ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਟੋਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਮਿਸਟਰ ਕਾਮਤ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

18. ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33(9) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। POCSO ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ POCSO ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 33(9) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। POCSO ਦਾ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ:

"31. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 (1974 ਦਾ 2) (ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਬਾਂਡ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰੇਗਾ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

...

33. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।-

(9) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇ, 1973 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (2 ਦੇ 1974) ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।"

19. ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ:

(i) ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(ii) ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(iii) ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 33 (9) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

20. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ 'ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"3. ...ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਜਾਮ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਸੀ..."

21. ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਜਾਮ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਅਧੀਨ ਆਗਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

22. ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"107. ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਕਾਰਣ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿ ਅਵੈਧਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਹਿੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਹਾਵਰਾ sublato fundamento cadit opus ਅਰਥਾਤ, ਨੀਂਹ ਹਟਾਈ ਗਈ, ਢਾਂਚਾ/ਕੰਮ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੱਖ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

108. ਬਦਰੀਨਾਥ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਸਰਕਾਰ [(2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 395 : 2000 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 13 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2000 ਐਸ.ਸੀ 3243] ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੁਥੇਨਕਾਵੂ ਐਨ.ਐਸ.ਐਸ. ਕਰਾਯੋਗਮ [(2001) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 191] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਧਾਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਕੰਮ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

109. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਮੋਲੀ ਬਨਾਮ ਨਰਵਦੇਸ਼ਵਰ ਮਿਸ਼ਰਾ [(2005) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 422] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ, ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

110. ਸੀ. ਅਲਬਰਟ ਮੋਰਿਸ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਚੰਦਰਸੇਕਰਨ [(2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 228] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੂਲ ਹੋਵੇ। (ਦੇਖੋ ਵੀ ਉਪੇਨ ਚੰਦਰਾ ਗੋਗੋਈ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ [(1998) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 381 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 872] , ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ [(2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 599 : 2004 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 1181] , ਐਸ.ਬੀ.ਆਈ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾਰੀ [2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 742) [[2006] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 530 : 2006 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 143] ਅਤੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਤਿਵਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [[2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 677 : (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਸਿਵਿ) 315 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2010 ਐਸ.ਸੀ 3823]

III. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸ਼ੂਨਿਤਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।"

23. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

24. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ, ਜੋ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਾਮ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਅਗਲੇ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਇੱਕ ਖਾਸ ਐਕਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੇਨ ਕਲੋਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ "ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ…". ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 154 ਅਤੇ 155 ਦਾ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਅਤੇ 19(2)(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸੰਭਵਤਃ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

26. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ, ਬਹਸ ਖਾਤਰ, ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕ□ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ।

27. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"22. ...

"9. ... ਜੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ

ਵਿਟੀਏਟਡ ਹੈ, ਸੰਜਾਣ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪਰਭੂ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਐਮਪਰਰ [ਪਰਭੂ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਐਮਪਰਰ, 1944 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਸੀ. 1 : (1943-44) 71 ਆਈ.ਏ. 75 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1944 ਪੀ.ਸੀ. 73] ਅਤੇ ਲੁੰਬਹਾਰਦਾਰ ਜ਼ੁਤਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਆਰ. [ਲੁੰਬਹਾਰਦਾਰ ਜ਼ੁਤਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਆਰ., 1949 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਸੀ. 64 : (1949-50) 77 ਆਈ.ਏ. 62 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਪੀ.ਸੀ. 26] ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਦਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਿਭੇਦ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜਾਣ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।" 28. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਲਾਅ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਮੀ ਨਾਲ ਵਿਟੀਏਟਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 462 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 465 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਮਾਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਐਚ. ਐਨ.ਰਿਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

28. ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਲੈਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 465 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 462 ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ। ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਠਾਕੁਰ (ਸੁਪਰਾ) ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹੀ H. N.Rishbud ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ 4 . ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਾਮਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨੰ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

“2. ਇਥੇ ਦਰਜ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਮੋਟੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ “ਸੀਆਰਪੀਸੀ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 362 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।”

29. ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖਾਮੀਯੁਕਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਫਰਟੀਕੋ

ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਖਾਮੀਯੁਕਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਖਾਸ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਸਹਿਮਤੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

30. ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪਾਧੀ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 462 ਅਤੇ 465 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 462 ਗਲਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 465 ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

31. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਦਾ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ।

32. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਥੇ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"5. ਬਚਾਉ.—ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

33. ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਅਤੇ (2) ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਉਸੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ।

34. POCSO ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਇੱਥੇ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"19. ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ।- (1) ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (2 ਦਾ 1974), ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ (ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ), ਜਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, -

(a) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ।"

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਰ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ—

NONE

(a) ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

NONE

(b) ਇਸਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇ;

NONE

(c) ਇਹ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ।

(4) ਜੇਕਰ ਸਮਗਰੀ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਜਾਂ ਦੁਭਾਸ਼ੀਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਉਚਿਤ ਯੋਗਤਾ, ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਹੋਵੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਜੁਵੈਨਾਇਲ ਪੁਲਿਸ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਹ, ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ ਜਾਂ ਨੇੜਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਚੌਬੀਸ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(6) ਖਾਸ ਜੁਵੈਨਾਇਲ ਪੁਲਿਸ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਰ ਚੌਬੀਸ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕਲਿਆਣ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਸਮੇਤ।

(7) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ, ਲਈ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਉਦੇਸ਼।"

35. ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਹਿਜ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਹਿਜ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ".... ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਆਸ਼ੰਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਸੰਭਵਤ: ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ……."। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ "ਅਪਰਾਧ" ਸ਼ਬਦ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

36. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਖਾਸ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਆਸਰਾ ਘਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖਾਸ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

37. ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਖਾਸ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬਾਲ ਕਲਿਆਣ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇਰੀ ਦੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਬੱਚੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਤਾਧਰਤਾਓਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38. ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 31 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕਮਤ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਅਤੇ ਬੰਧਪੱਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 33(9) ਜੋ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ "ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ", ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 33(9) ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

39. ਇਹ ਅਚਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਫ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਜਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 33(9) ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

40. ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ, ਅਕਸਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਹਾਇਕ, ਜੇ ਨਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਵੇ। ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕ ਪੀੜਤ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਪਹਾਸਿਤ, ਬਦਨਾਮ, ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹਿਸਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

41. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 228ਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

42. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 327 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376, 376ਏ ਤੋਂ 376ਈ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਪਾਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

43. ਜੁਵੈਨਾਇਲ ਜਸਟਿਸ (ਕੇਅਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਜੇ.ਜੇ. ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬੱਚੇ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਮ, ਪਤਾ, ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਨਿਊਜ਼-ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਆਡੀਓ-ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧੀ, ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

44. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 228ਏ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ 327(2), ਜੇ.ਜੇ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 74 ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

45. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

46. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 10ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਣਖੁੱਟੀ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਅਲੋਪਣੀਯ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

47. ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਜਨਮੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਲ ਅਤੇ ਜਮੀਰ ਨਾਲ ਨਵਾਜ਼ਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਤਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

48. ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 12 ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਨਿਜਤਾ, ਪਰਿਵਾਰ, ਘਰ ਜਾਂ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਮਨਮਾਨੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

49. ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਵਧਣ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣ ਦਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਣਖੁੱਟੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਣਖੁੱਟੀ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਨਿਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਨਿਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਖਿਲਾਫ ਅਧਿਕਾਰ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਖਿਲਾਫ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

50. ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਦਧਾਂਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 39(ਫ਼) ਰਾਜ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬੱਚਪਨ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਤਿਆਗ ਖਿਲਾਫ। ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਗਰਿਮਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

51. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਧੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਰਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਦ੍ਵੀਪਕਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਹੁਪਕਸ਼ੀ ਉਪਾਯ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਆਦਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਯੌਨ ਹਮਲੇ, ਯੌਨ ਤੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਆਦਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

52. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 16 ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਰਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ.ਜੇ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਸੰਧੀ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਹਨ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਜੋ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ, ਤੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

53. ਨਿਪੁਨ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"38. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਇਹ ਕਾਰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤਾ ਆਪਣੀ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੜ ਉਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੱਚੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਰੇਟਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟਸ (ਟੀ.ਆਰ.ਪੀਜ਼) ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।"

54. ਨਿਪੁਣ ਸਕਸੇਨਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ:-

“50. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

50.1. ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਛਾਪਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਜੋ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅੱਗੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

55. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1950 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ।

56. ਦਾਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 107 ਤੋਂ 111 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਕਾਮਤ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਅਵੈਧਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਹਿੱਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਹਾਵਰਾ “sublato fundamento cadit opus” ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

57. ਮਿਸਟਰ ਕਾਮਤ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ "ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਿ ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਖਿਲਾਫ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਸਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀਓਸੀਐਸਓ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (5) ਅਤੇ (6) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

58. ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

59. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਜ੍ਹਾਵਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ. ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਭੈਣ ਨਿਆਂਕਾ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ।

2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3. ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਬਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਐਕਟ, 2021 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ) ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਕਲੌਜ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?"। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ "ਕੀ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਨੂੰ ਜਿਸਨੂੰ 'ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ' ਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ?"। ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ "ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਯਾਨੀ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਲਈ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ?"

4. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਇੱਥੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ

ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ 30.10.2017 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ 31.12.2017 ਨੂੰ ਚਲਾਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19.04.2018 ਨੂੰ ਸੰਜਾਮਤਾ ਲਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 28.08.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਜਾਮਤਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

5. ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 2016 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 5378 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

6. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ' ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 154 ਅਤੇ 155 ਅਧੀਨ ਸਮਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 154 ਅਤੇ 155 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(ਸੀ) ਅਤੇ 2(ਲ) ਅਧੀਨ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਉਦਧ□ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ -

2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ. — ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ —

**

(c) “ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ, ਅਤੇ “ਪਛਾਣਯੋਗ ਮਾਮਲਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

**

(l) “ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ, ਅਤੇ “ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਮਾਮਲਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

8. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਰੰਟ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਜ਼ਾ; ਪਛਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ; ਜਮਾਨਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ; ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟਰਾਇਅਬਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ; ਪਛਾਣਯੋਗ – ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ; ਜਮਾਨਤੀ – ਗੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ; ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟਰਾਇਅਬਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਉਦ੍ਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ, ਜਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਟਰਾਇਅਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਕਾਰਾਵਾਸ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ ਪਰ ਇਹ 1 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨਾਲ। ਪੀ.ਓ.ਐਸ.ਸੀ.ਓ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਪਰਾਧ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਉਦ੍ਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ & ਓਆਰ.ਐਸ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਅਤੇ ਉਪ-ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਹੈ 'ਬਚਤ' ਧਾਰਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ POCSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਪਨਾਹ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ POCSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਪਹੁੰਚ, ਸੰਦਰਭ, ਅਤੇ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖਾਸ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 36 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ V ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ 'ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ' ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਤ ਬੱਚਾ ਇਹ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖਾਸ ਜੁਵੈਨਾਇਲ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "SJPU") ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ 'ਤੇ, ਹਰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚਾ ਇਸ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦਕ/ਦੁਭਾਸ਼ੀਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਿਪੋਰਟ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 19(5)(6) ਵਿੱਚ SJPU ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ 'ਤੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬੱਚਾ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕਲਿਆਣ ਕਮੇਟੀ, (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "CWC") ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਚ੍ਛੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ POCSO ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ Cr.P.C. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਵੀ ਹਨ, ਬਸ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਵੇ। ਪਰ POCSO ਐਕਟ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, Cr.P.C. ਦਾ ਅਧਿਆਇ XII ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156 ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 157 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ Cr.P.C. ਦੀ ਧਾਰਾ 155(1) ਅਧੀਨ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ Cr.P.C. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ,Cr.P.C. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ (5) Cr.P.C. ਇੱਕ ਬਚਾਉ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ Cr.P.C. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. Cr.P.C. ਅਤੇ POCSO ਐਕਟ ਦੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ਲੱਗਦੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਤੌਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਧਾਰਣਾ ਅਧੀਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹਨ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

13. ਸੰਜਾਣਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਆਫ 2020, ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਥੂ ਰਾਮ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਰਾਜਸਥਾਨ & ਅਨ੍., 2021(1) RLW 211 ਸੰਬੰਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

"ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ (ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ) ਜਿਸ ਲਈ ਕੈਦ "ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਜਾਣਯੋਗ/ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਰਾਜੀਵ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.) ਆਫ ਦਿੱਲੀ, AIR 2001 SC 2369 ਅਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਫ ਅਸਾਮ, (2017) 15 SCC 67 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ:

"21. ...

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਣ, ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ, ਨਿਮਨ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ।

25. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਦੇ ਭਾਗ II ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਗ II ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣਗੇ। ਨਤੀਜਤਨ, 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91(6)(ਅ) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪਛਾਣਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹਨ, ਮੇਰੀ ਵਿਨਮ੍ਰ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਛਾਣਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਜ਼ਾ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਐਸ.ਜੇ.ਪੀ.ਯੂ. ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ.ਐਸ.ਓ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਿਵਾਏ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਬਚਾਉ ਖੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਉਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਐਨ XII ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ, ਪਛਾਣਯੋਗ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਓ। ਧਾਰਾ 155 ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਜਾਇਬਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 157 ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜਾਇਬਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਉਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਇਬਲਤਾ ਦੀ ਸੰਜਾਇਬਲਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਜਾਇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਪਰ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 155(1) ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 155(2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 557 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950, ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੰਜਾਇਬਲਤਾ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“3. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਧੀਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਸੰਜਾਇਬਲਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 154 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 155 (2) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੰਜਾਇਬਲਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ - ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਦੇ ਉਲਟ - ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ.

ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੂਚਨਾਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 155(2) ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਹੁੰਚਾਓ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਰਟੀਕੋ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ & ਅਨੁ., (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, (2011) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 770ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਨਿਰਰਥਕ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

18. ਉਲਟ, ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਰਟੀਕੋ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮੰਗਣਾ, ਜੇਕਰ ਨਾ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ 3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955 ਐਸ.ਸੀ. 196 ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਅਤੇ 10 ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“9. ਫਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉੱਤੇ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੰਜੋਗਨਾਬਲ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਜਾਂਚ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਵੈਧਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਮੀ ਜਾਂ ਅਵੈਧਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਛਾਣ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ “ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ”। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦੇ ਹੋਰ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 193 ਅਤੇ 195 ਤੋਂ 199 ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਆਖਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ। ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 190(1) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਪਛਾਣ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਨੁੱਕਸ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਵੈਧ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 190(1) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, (ਇਹ ਇੱਕ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 537 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

> “ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸੰਮਨ, ਵਾਰੰਟ, ਚਾਰਜ, ਐਲਾਨ, ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਉਲਟਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।”

ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁਮਰਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ [AIR 1944 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ 73] ਅਤੇ

ਲੁੰਬਹਾਰਦਾਰ ਜ਼ੁਤਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ [AIR 1950 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ 26] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਫਰਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਜਾਂ ਗੁਮਰਾਹੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਿਛਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁਮਰਾਹੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਲਦੀ ਪੜਾਅ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ: ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਅਧੀਨਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਈ ਲਗਭਗ ਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪੜਾਅ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 537 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਦਾ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭਾਰ ਉਠਾਉਣਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਏ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 537 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਤੱਥ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੜਾਅ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਰੇ ਪੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲੱਗਭਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਸਥਾਈ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰੈਮਪਟਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਖੁਦ ਏ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ. ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਏ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਚੰਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ। ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰ-ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ। ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਿ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੋਰਸ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ।

19. ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ', ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜੋਗਨਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਜਾਂਚ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਅਤੇ 537 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਜਲਦੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਨਾ ਮਨਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਏ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਾਯ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜੋ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ।

20. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗੈਰ-ਮੌਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਰਟੀਕੋ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਐਚ.ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁਦ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਅਧੀਨ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਥੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 155(2) ਅਨੁਸਾਰ, ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ POCSO ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 2(1) ਅਤੇ 28 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 155(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ" ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜਾਣ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, POCSO ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। 19.04.2018 ਨੂੰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਜਾਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਾਲਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ POCSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਗਲਤ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਨਾਲ 28.08.2020 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਗਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ਼ਵ ਲਾਲ ਠਾਕੁਰ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਹੈ।

21. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

ਆਦੇਸ਼

ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਪੋਰਟਬਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਿਰਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ।

ਚੂੰਕਿ ਬੈਂਚ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ
ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate